

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 24/2018-26

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 12. apríla 2018 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Marianny Mochnáčovej a sudcov Petra Brňáka a Milana Ľalíka (sudca spravodajca) prerokoval prijatú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátkou Mgr. Annou Angelovičovou, Slánska 20A, Prešov, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 337/2013 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 337/2013 porušené boli.

2. [REDACTED] priznáva finančné zadostučinenie v sume 1 500 € (slovom tisícpäťsto eur), ktoré je Okresný súd Bratislava II povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. [REDACTED] priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 312,34 € (slovom trisdvanásť eur a tridsaťštyri centov), ktoré je Okresný súd Bratislava II povinný vyplatiť na účet advokátky Mgr. Alexandry Rapiovej, Dobrovičova 6, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 24/2018-12 z 24. januára 2018 podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal na ďalšie konanie sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 337/2013 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplynulo, že napadnuté konanie, predmetom ktorého je vypořádanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, začalo v decembri 2013 doručením návrhu sťažovateľky okresnému súdu. Podľa sťažovateľky v napadnutom konaní dochádza k prietahom v dôsledku nečinnosti a neefektívneho postupu okresného súdu. Okresný súd na ostatnom pojednávaní konanom 20. februára 2017 síce vyhlásil vo veci meritórny rozsudok, tento však nebol prítomným stranám doručený na pojednávaní.

Podľa tvrdenia sťažovateľky aj napriek urgenciám a sťažnosti na priet'ahy v konaní podanej predsedníčke súdu jej do dňa podania ústavnej sťažnosti nebolo doručené písomné vyhotovenie rozsudku.

3. Sťažovateľka v odôvodnení sťažnosti okrem iného uviedla:

„... doterajším postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. č. 8C/337/2013 došlo opakovane k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľky zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, pretože:

1. doba 4 rokov trvania tohto konania je neadekvátne náročnosťou skutkovej a právnej problematiky prejednávanej veci. Hneď po začatí konania súd neodôvodnene nekonal viac než 6 mesiacov (prvá sťažnosť predsedníčke súdu).

2. konanie bolo vedené neefektívne a nehospodárne, osemkrát bolo pojednávanie zrušené tesne pred dňom jeho konania a to zväčša z dôvodov na strane súdu, resp. dôvodov, ktoré súd neposúdil v zmysle platných civilných predpisov (druhá sťažnosť predsedníčke súdu) a to napriek tomu, že súd vedel, že sťažovateľka na pojednávania dochádza letecky z Ríma.

3. súd svojvoľne predĺžil zákonnú lehotu na vypracovanie písomného vyhotovenia rozsudku z 30 na 255 dní (tretia sťažnosť predsedníčke súdu).

Takýmto postupom súdu došlo k negovaniu a odopieraniu spravodlivosti, keďže hoci aj spravodlivé rozhodnutie vo veci vydané v neprimeranom časovom horizonte stráca svoju funkciu.“

4. Na základe uvedených skutočností sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd nálezom rozhodol o porušení jej v záhlaví označených práv postupom okresného súdu v napadnutom konaní, aby prikázal okresnému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných priet'ahov a sťažovateľke priznal finančné zadosťučinenie v sume 3 000 € a náhradu trov konania v sume 1 202,84 €.

5. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: okresný súd, zastúpený jeho predsedníčkou listom sp. zn. Spr 25/2018

zo 16. marca 2018, a právna zástupkyňa sťažovateľky k vhodnosti ústneho pojednávania listom zo 14. marca 2018.

5.1 Predsedníčka okresného súdu vo svojom stanovisku k sťažnosti okrem chronologického prehľadu procesných úkonov vykonaných okresným súdom k veci uviedla:

„Po oboznámení sa s obsahom súdneho spisu uvádzam, že žaloba bola podaná na tunajší súd dňa 12.12.2013, vo veci sa jedná o vyporiadanie BSM, teda skutkovo o pomerne náročnú vec.

Tunajší súd vykonával procesné úkony v spise a stanovoval termíny pojednávani, občas s časovými odstupmi, avšak dĺžka konania bola ovplyvnená okrem iného aj správaním sa účastníkov.

S podaním sťažovateľky, v časti vzniknutých prietáhov v konaní v období od vyhlásenia rozhodnutia vo veci (20.02.2017) do expedovania písomného vyhotovenia rozhodnutia (07.02.2018) sa stotožňujem. V danom období v konaní vznikli zbytočné prietahy, na ktoré bol v priebehu roka 2017 sudca mnou viackrát upozorňovaný, čo vyústilo až do podania návrhu na začatie disciplinárneho konania...“

Zároveň oznámila, že netrvá na ústnom pojednávani pred ústavným súdom a súhlasí s jeho upustením.

5.2 Právna zástupkyňa sťažovateľky vo svojom stanovisku doručenom ústavnému súdu 16. marca 2018 uviedla, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania pred ústavným súdom. Zároveň oznámila, že došlo k uzavretiu dohody o skončení zastupovania s advokátkou Mgr. Alexandrou Rapirovou a uzavretiu novej dohody o zastupovaní.

6. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

II.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1 a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

8. Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 337/2013 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jej práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

9. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov...

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná...

10. Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu

pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie vecí v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

11. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov, pričom tento účel možno dosiahnuť zásadne až právoplatným rozhodnutím (mutatis mutandis II. ÚS 26/95, I. ÚS 47/96, III. ÚS 116/02).

12. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vychádzala predtým z niektorých ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), a to § 6, § 100 ods. 1, § 117 ods. 1 a § 119 ods. 1 OSP, ktorý platil do 30. júna 2016, a v súčasnosti vychádza najmä zo zásady vyplývajúcej z čl. 17 a § 157 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“).

V zmysle čl. 17 CSP „súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb“ a v zmysle § 157 ods. 1 CSP „súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania“.

13. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo, alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť vecí, správanie účastníka a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). Ústavný súd pritom prihliada aj na predmet sporu (povahu vecí) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa

(napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval aj v danom prípade.

14. Pokiaľ ide o kritérium zložitost' veci, ústavný súd konštatuje, že predmetom napadnutého konania je vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Konania tohto typu tvoria štandardnú súčasť rozhodovacej agendy všeobecných súdov, preto vec nemožno posúdiť ako právne zložitú. Z prehľadu procesných úkonov v napadnutom konaní nevyplýva ani skutková zložitost' veci (v napadnutom konaní nebolo nariadené znalecké dokazovanie, neboli vypočutí svedkovia). Predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení k sťažnosti síce poukázala na zložitost' veci, avšak na podporu (preukázanie) tohto tvrdenia neuviedla žiadne argumenty.

15. Pri hodnotení ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľky v napadnutom konaní, ústavný súd konštatuje, že aj sťažovateľka čiastočne prispela svojim správaním k celkovej dĺžke napadnutého konania. Na ťarchu sťažovateľky z pohľadu zbytočných priet'ahov možno pripísať skutočnosť, že opakovane žiadala o odročenie nariadených pojednávaní, a to 3. septembra 2015 z dôvodu návrhov na doplnenie dokazovania a 18. decembra 2015 právna zástupkyňa sťažovateľky žiadala odročiť pojednávanie nariadené na 28. január 2016 z dôvodu kolízie pojednávaní. Uvedené skutočnosti nepochybne mali dopad na celkovú dĺžku trvania konania, na čo ústavný súd musel pri posudzovaní veci prihliadnuť.

16. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu, pričom z prehľadu procesných úkonov v napadnutom konaní zistil obdobia procesnej pasivity, resp. nečinnosti okresného súdu, ako aj jeho neefektívnu či nesústredenú činnosť. Okresný súd bol v namietanom konaní nečinný takmer 5 mesiacov, v období od 24. apríla 2014, keď vyzval žalovaného na vyjadrenie k návrhu, do uskutočnenia pojednávania 22. septembra 2014. Obdobne okresný súd nekonal takmer 6 mesiacov v období od 9. júna 2016, keď bolo nariadené pojednávanie odročené z dôvodu na strane zákonného sudcu, do uskutočnenia najbližšieho pojednávania 15. decembra 2016. Ústavný súd konštatuje neodôvodnenú nečinnosť okresného súdu aj v období od vyhlásenia rozsudku 20. februára 2017 do

odoslania jeho písomného vyhotovenia stranám sporu 7. februára 2018, teda v období takmer jedného roka. Uvedená nečinnosť spojená s písomným vyhotovením rozsudku bola dôvodom na podanie návrhu predsedníčkou okresného súdu na začatie disciplinárneho konania proti sudcovi okresného súdu, ktorý je zákonným sudcom v preskúmvanej veci. Disciplinárny senát vo svojom rozhodnutí sp. zn. 6 Ds 2/2017 z 8. februára 2018 dospel k záveru, že *„disciplinárne stíhaný sudca zo subjektívnych dôvodov, t.j. zavinene porušil zákonnú povinnosť uvedenú v § 219 ods. 2 Civilného sporového poriadku, čím spôsobil prieťahy v konaní... Sudca teda svojím zavineným konaním spôsobil zbytočný prieťah, čím sa dopustil disciplinárneho previnenia...“*.

17. Ústavný súd pripomína, že nielen nečinnosť, ale aj nesústredená a neefektívna činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, pre ktoré sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (napr. I. ÚS 376/06, III. ÚS 90/07, III. ÚS 109/07).

18. O neefektívnej, resp. nesústredenej činnosti okresného súdu svedčí skutočnosť, že na pojednávanie nariadené na 30. november 2015 nebol omylom predvolaný žalovaný, a z tohto dôvodu napriek účasti sťažovateľky muselo byť pojednávanie odročené.

19. Z uvedených dôvodov ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní, tak ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto rozhodnutia.

20. Vzhľadom na to, že písomné vyhotovenie rozsudku z 20. februára 2017 okresný súd odoslal stranám sporu 7. februára 2018, v dôsledku čoho bolo konanie v prvej inštancii skončené, neprichádzalo do úvahy v okolnostiach danej veci rozhodnutie podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde.

21. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie. Sťažovateľka žiadala priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 3 000 € vzhľadom dlhodobý stav jej právnej neistoty, ktorý považuje za odmietnutie výkonu spravodlivosti.

22. Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľku. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať jej aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľky, najmä na neodôvodnenú nečinnosť okresného súdu pri vypracovaní písomného vyhotovenia rozsudku, ako aj na čiastočný podiel sťažovateľky na predĺžení konania považuje za primerané v sume 1 500 €.

23. Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom a podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde uložil okresnému súdu povinnosť uhradiť sťažovateľke trovy konania.

24. Sťažovateľka si uplatnila trovy konania v sume 1 202,84 € podľa § 11 ods. 3 (vety za bodkočiarkou) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), keď pri výpočte trov konania vychádzala z hodnoty sporu v konaní pred všeobecnými súdmi.

25. Ústavný súd už vyslovil, že predmet konania pred ústavným súdom nie je totožný s predmetom konania pred všeobecným súdom, v rámci ktorého sťažovateľ namieta porušenie svojich základných práv a slobôd. Predmet konania pred ústavným súdom (ochrana porušených základných práv a slobôd) nie je oceniteľný v peniazoch (III. ÚS 36/09). Ústavný súd preto priznal sťažovateľke odmenu v sume 312,34 € za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2017 (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie

sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky. Trovy konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet advokátky Mgr. Alexandry Rapiovej (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku) podľa bodu 3 výroku tohto rozhodnutia.

26. Vzhľadom na znenie čl. 133 ústavy toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. apríla 2018